Ἔτος Κ' Ἐν Ἀθήναις 1 Σεπτεμβρίου 1907 Ἀριθ. 35

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Ἐκδίδεται κατὰ Σάββατον

ΣΥΝΔΡΟΜΗ 12 ΜΗΝΩΝ
Ἀρχομένη ἀπὸ Ἰης Ἰανουαρίου ἢ Ἰουλίου
Ἐσωτερικοῦ δρ. 6 — Ἐξωτερικοῦ φρ. χρ. 10

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΓΑΛΑΝΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ «ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ»
ΟΔΟΣ ΚΥΔΑΘΗΝΑΙΩΝ ΑΡΙΘ. 18
(Παραπλεύρως ἀστυν. τμήματος Πλάκας)

Η ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

«Ἀπόδοτε τὰ τοῦ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ». Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ δὲν διέκριναν μόνον τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐξουσίαν ἀπὸ τῆς πολιτικῆς, ἀλλ' ἐθεμελίωσαν καὶ τὴν αὐθυπόστατον καὶ ἐλευθέραν ἑκατέρας δικαιοδοσίαν. Ἀλλά, καθὼς εἶπεν ὁ Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος κρίνων τὸν Καταστατικὸν Νόμον τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας, οἱ συντάξαντες καὶ ἐπιψηφίσαντες αὐτὸν ἀπεγύμνωσαν τὸν Θεόν, διὰ νὰ παραδώσουν τὰ πάντα εἰς τὸν Καίσαρα.

Ἡ δήμευσις αὕτη τῶν ἱερῶν δικαιωμάτων εἶνε καθ' ὁλοκληρίαν ἀδικαιολόγητος. Ἐὰν ἡ Πολιτεία ὀφείλει νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς ἰδικῆς της ἀσφαλείας καὶ ἐλευθερίας, ἡ πρὸς τοῦτο κατάλληλος ὁδὸς δὲν δύναται νὰ εἶνε ἡ ἐκμηδενίζουσα καὶ δεσμεύουσα πᾶσαν ἄλλην δύναμιν. Ἡ τυραννία, ὁθενδήποτε προερχομένη, εἶνε ἀπεχθὴς καὶ ἀποτρόπαιος. Χρειάζεται δὲ μεγάλη ἠθικοπολιτικὴ διαστροφή, διὰ νὰ εὕρῃ τις τὴν ἐλευθερίαν τῆς Πολιτείας εἰς τὴν ὑπ' αὐτῆς κατατυράννησιν τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἐλευθερία παύει ὅπου ἀρχίζει ἡ ὑπέρβασις καὶ ἡ ἀδικία. Καὶ ὅστις δεσμεύει διώκει τὴν ἐλευθερίαν πρωτίστως ἀπὸ τὰς κακοποιούς του χεῖρας.

Ἔπειτα, διατί ἡ κακοήθης καὶ ἀνελευθέρα ἀρχὴ τῆς ἀσφαλείας τῆς Πολιτείας διὰ τῆς ὑποδουλώσεως τῆς Ἐκκλησίας νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς ταύτην μόνον; Διότι ἡ Ἐκκλησία εἶνε ἡ μόνη δύναμις ἡ ἱκανὴ νὰ φανῇ ἐπικίνδυνος; Ἄρα εἶνε δύναμις μεγάλη. Ἀλλ' ἀπὸ πότε ἀληθεύει ὅτι αἱ μεγάλαι ἠθικοκοινωνικαὶ δυνάμεις χρησιμοποιοῦνται διὰ τῆς δεσμεύσεως καὶ τῆς νεκρώσεώς των;

Μὴ ὅλαι αἱ προσωπικαὶ καὶ κοινωνικαὶ δυνάμεις, τὸ λογικόν, τὸ αὐτεξούσιον, ἡ ἐλευθερία τῆς σκέψεως καὶ τῆς συνειδήσεως, ὁ συνεταιρισμὸς καὶ ἡ συνεργασία δὲν ἀπεργάζονται τὴν καταστροφὴν δι' ἐπεκτάσεως τῆς κακῆς αὐτῶν χρήσεως; Ἀλλ' εἰς τὰ πεπολιτισμένα Κράτη δὲν ἀρνοῦνται τὰς ἐλευθερίας ταύτας, διὰ νὰ προφυλαχθῶσιν ἀντὶ αὐτῶν. Πῶς λοιπὸν ἐν Ἑλλάδι ἡ Ἐκκλησία καταδικάζεται νὰ γείνῃ μηδέν τι ἐκ τοῦ φόβου μὴ ἀντενεργοῦσα ἀποδῇ κακόν τι; Θέλετε ἀσφάλειαν ἀπὸ ἐνδεχομένων αὐθαιρεσιῶν καὶ ὑπερβάσεων τῶν διοικούντων αὐτὴν προσώπων; Λάβετε ὅλα τὰ κατάλληλα μέτρα, ἀλλὰ φροντίσατε νὰ εἶσθε καὶ χρηστοὶ καὶ δίκαιοι. Δὲν εἶσθε ὅμως τοιοῦτοι, ὅταν ἐκ τῶν προτέρων δέχεσθε ὅτι ἡ Ἐκκλησία δυσὶν θάτερον δύναται νὰ εἶνε: ἢ τύραννος ἢ δεσμῶτις. Καὶ διὰ νὰ μὴ γείνῃ τὸ πρῶτον, ἂς ληφθῇ πᾶσα φροντὶς διὰ νὰ εἶνε τὸ δεύτερον.

Μεταξὺ τῶν δύο τούτων ὑπάρχει καὶ τρίτον τι. Ποῖον; Τὸ νὰ εἶνε ἡ Ἐκκλησία ἐλευθέρα, ἤτοι ἀνίκανος νὰ τυραννῇ ὑπὸ οἱονδήποτε τύπον καὶ ἐν οἱαδήποτε σφαίρᾳ, ἱκανὴ δὲ μόνον νὰ προάγῃ τὸ ἔργον τοῦ φωτὸς καὶ τῆς κατὰ Χριστὸν ζωῆς. Ἡμεῖς θὰ ἐκθέσωμεν πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ τοῦτο. Τὸ δὲ νὰ λέγῃ τις, ὅτι Ἐκκλησία τοιαύτη δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐναρκωθῇ ὡς πραγματικότης, τίποτε ἄλλο δὲν προδίδει παρὰ πλήρη ἀπιστίαν εἰς τὴν ἱστορικὴν πραγματοποίησιν τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Χριστοῦ.

Ἔπειτα, προσέξατε. Ἐκκλησία δεσμία εἶνε ἁπλῶς ἠπία ἔκφρασις. Ὅταν μία Ἐκκλησία στερῆται τὰ μέσα τῆς ἐλευθέρας ζωῆς, κινδυνεύει νὰ καταντήσῃ Ἐκκλησία —πτῶμα. Ποῖον λοιπὸν σκοπὸν ἐξυπηρετεῖ Πολιτεία, ἡ ὁποία ἐντὸς τῶν κόλπων τῆς κοινωνίας καὶ τῶν ἰδικῶν της ἤθελεν ἀποφασίσει νὰ διατηρῇ ἕνα τοιοῦτον ἄταφον νεκρόν;

Ἡ ὄχι εὐχάριστος κατάστασις τῆς σήμερον δὲν εἶνε ξένη πρὸς τὴν ἐπιζητηθεῖσαν διὰ τοῦ Καταστατικοῦ Νόμου ἐκμηδένισιν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν. Ἡ καταστροφὴ κεντρικοῦ τοῦ σώματος ὀργάνου θέλει φονεύσει ὁλόκληρον τὸ σῶμα. **Οὕτω καὶ Κράτος, τὸ ὁποῖον θάπτει μέαν Ἐκκλησίαν, δὲν θέλει ἀργήσει νὰ ταφῇ καὶ αὐτό.**

ΜΙΧ. Ι. ΓΑΛΑΝΟΣ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΥΠΟ

ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΓΑΛΑΝΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Κείμενον.

«Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν αὐτός, καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. Καὶ ἐποίησε δώδεκα, ἵνα ὦσι μετ' αὐτοῦ καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν καὶ ἔχειν ἐξουσίαν θεραπεύειν τὰς νόσους καὶ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια· καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Σίμωνι Πέτρον, καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου· καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα Βοανεργές, ὅ ἐστιν υἱοὶ βροντῆς· καὶ Ἀνδρέαν καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου καὶ Θαδδαῖον καὶ Σίμωνα τὸν Κανανίτην καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.

»Καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον· καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μηδὲ ἄρτον φαγεῖν. Καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη. Καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. Καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς· πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν; Καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη· καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ οἰκία ἐκείνη. Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν καὶ μεμέρισται, οὐ δύναται σταθῆναι, ἀλλὰ τέλος ἔχει. Οὐδεὶς δύναται τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει». (13—27).

Συντομος ἑρμηνεία.

Μετὰ ταῦτα ἀνέβη εὐθὺς εἰς τὸ πλησίον ὄρος, καὶ προσεκάλεσε νὰ ὑπάγουν ἐκεῖ ὅσους αὐτὸς ἐνέκρινε δι' ὃν προετίθετο σκοπόν· καὶ ὑπῆγον οὗτοι πρὸς αὐτόν. Ἀνέδειξε δὲ τότε τοὺς δώδεκα ἀποστόλους, διὰ νὰ εἶνε οἱ κατ' ἐξοχὴν ἀκόλουθοί του καὶ πρωτεργάται τοῦ Εὐαγγελίου του, ἀποστελλόμενοι ὑπ' αὐτοῦ πρὸς τὸ κήρυγμα μὲ τὴν δύναμιν ἅμα νὰ θεραπεύωσιν ἐν τῷ ὀνόματί του τὰς διαφόρους σωματικὰς ἀσθενείας καὶ νὰ ἐλευθερώνωσι τοὺς δαιμονιζομένους ἀπὸ τὰ κατέχοντα αὐτοὺς δαιμόνια. Καὶ ἐκ τῶν δώδεκα τούτων τὸν Σίμωνα μετωνόμασε Πέτρον διὰ τὴν ὁμολογίαν, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἔκαμεν, ὅτι ὁ Χριστὸς εἶνε ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, καὶ ἥτις ἀποτελεῖ τὴν θεμελιώδη δογματικὴν πέτραν τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Ἀνέδειξε δὲ προσέτι τοὺς ἀδελφοὺς Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, τοῦ Ζεβεδαίου τοὺς υἱούς, καὶ τοὺς προσωνόμασε Βοανεργές, δηλαδὴ υἱοὺς βροντῆς. Καὶ τοῖς ἔδωκε τὴν προσωνυμίαν ταύτην, ἐπειδὴ ἔμελλον νὰ κηρύξωσι μετὰ μεγάλης δυνάμεως ὡς βρονταὶ θεῖαι ἀντηχοῦσαι ἀπὸ τοὺς οὐρανούς. Καὶ τὸν Ἀνδρέαν δὲ ἀνέδειξε, τοῦ Πέτρου τὸν ἀδελφόν, καὶ τὸν Φίλιππον, καὶ τὸν Βαρθολομαῖον, ὅστις καὶ Ναθαναὴλ ἐλέγετο, καὶ τὸν Ματθαῖον, τὸν ὁποῖον καὶ Λευὶν ἔλεγον, καὶ τὸν ἕτερον Ἰάκωβον, τὸν μικρὸν ἐπιλεγόμενον, υἱὸν δὲ τοῦ Ἀλφαίου, καὶ τὸν Θαδδαῖον, ὅστις καὶ Λεββαῖος ἐλέγετο, καθαυτὸ δὲ οἰκογενειακὸν ὄνομα εἶχεν Ἰούδας ὁ Ἰακώβου, καὶ Σίμωνα τὸν Κανανίτην, τὸν καὶ Ζηλωτὴν προσονομαζόμενον, ἔτι δὲ καὶ τὸν Ἰούδαν τὸν Ἰσκαριώτην, τὸν ἐκ τῆς πόλεως δηλαδὴ Ἰσκαριὼθ (ἢ καὶ Κεριώθ), ὁ ὁποῖος καὶ τὸν παρέδωκεν ἔπειτα. Μολονότι δὲ προεγνώριζεν, ὅτι οὗτος ἔμελλε νὰ τὸν προδώσῃ, τὸν συγκατέταξεν εἰς τοὺς ἀποστόλους, διὰ νὰ δείξῃ πόσον ὁ Μαμμωνᾶς εἶνε ἀσυμβίβαστος μὲ τὸν Θεόν, ὥστε ὁ πλεονέκτης καὶ φιλάργυρος νὰ ἀπωθῇ μακρὰν τῆς ζοφωμένης ψυχῆς του τὸ θεῖον φῶς καὶ παρ' ὅλας τὰς πρὸς αὐτὸν τοῦ Θεοῦ εὐεργεσίας νὰ τὸν προδίδῃ καὶ διὰ τὸ παραμικρὸν κέρδος.

Μετὰ ταῦτα κατέβησαν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταί του ἀπὸ τὸ ὄρος καὶ ἦλθον εἰς τὴν Καπερναούμ. Εἰσῆλθον δὲ εἰς μίαν οἰκίαν, ὅπου τοῖς παρέθεσαν τράπεζαν. Ἀλλ' ἡ εἴδησις τῆς ἐκεῖ παρουσίας τοῦ Ἰησοῦ διεδόθη ἀστραπηδόν· τόσον δὲ πλῆθος συνέρρευσεν ἀμέσως πρὸς αὐτὸν κατακλύσαν καὶ τὰ ἐντὸς τοῦ οἴκου, ὥστε νὰ μὴ ἠμπορῶσι μηδὲ ὀλίγον ἄρτον νὰ φάγωσιν. Ἐπληροφορήθησαν δὲ τὴν ἐκεῖ παρουσίαν αὐτοῦ καὶ οἱ συγγενεῖς του, οἵτινες εἶχον ἔλθει ἀπὸ τὴν Ναζαρὲτ πρὸς ζήτησίν του, καὶ ἔδραμον διὰ νὰ τὸν παραλάβωσιν ἔστω καὶ ἄκοντα. Διότι, μὴ γνωρίζοντες τὸ ἐν τῷ προσώπῳ του μυστήριον τῆς ἐνσαρκώσεως τῆς θεότητος, ἀνίδεοι δὲ ὡς πρὸς τὴν ἀποστολήν του, καὶ ἠξεύροντες μόνον ὅτι ἕως χθὲς ἦτο εἷς ἡσυχος καὶ ἀγράμματος μαραγκός, δὲν ἠδύναντο νὰ ἐξηγήσωσι πῶς ἀφῆκεν ἔξαφνα τὴν ἐργασίαν του καὶ διήγειρε τόσον θόρυβον καὶ κίνησιν περὶ τὸ ὄνομά του. Τὸ παράδοξον λοιπὸν τοῦ γεγονότος τούτου ἀφ' ἑνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου αἱ περὶ αὐτοῦ σπερμολογίαι τῶν φαρισαίων καὶ γραμματέων, τοὺς ἔκαμαν νὰ νομίσωσιν ὅτι δὲν ἦτο εἰς καλὴν διανοητικὴν κατάστασιν. Καὶ διὰ τοῦτο, βλέποντες τώρα καὶ τὴν τόσην τοῦ ὄχλου συρροὴν καὶ φοβηθέντες μήπως χειροτερεύσῃ, ἦλθον νὰ τὸν παραλάβουν θέλοντα καὶ μὴ καὶ νὰ τὸν θέσουν ὑπὸ περιορισμόν. Ἀλλὰ καὶ οἱ γραμματεῖς, οἱ ὁποῖοι εἶχον ἔλθει ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα, διὰ νὰ σπείρουν ἐναντίον του διαβολάς, ἦσαν ἤδη ἀναμεμιγμένοι μεταξὺ τοῦ πλήθους καὶ ἔλεγον ὅτι δὲν πρέπει νὰ τὸν θαυμάζωσι διὰ τὸ ὅτι θεραπεύει δαιμονιζομένους, ἐπειδὴ κατέχεται ἀπὸ τὸν Βεελζεβοὺλ, καὶ ὄχι μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ μὲ τὴν δύναμιν τούτου, τοῦ ἄρχοντος τῶν δαιμονίων, ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

Ὁ Ἰησοῦς ἤκουσε τὰς μωρὰς καὶ μοχθηρὰς ταύτας σπερμολογίας, χωρὶς νὰ ὀργισθῇ. Μόνον, προσκαλέσας πλησιέστερον τοὺς γραμματεῖς, ἔλεγε δι' αὐτοὺς παραβολικῶς· πῶς ἠμπορεῖ ὁ Σατανᾶς νὰ πολεμῇ τὸν ἑαυτόν του καὶ νὰ ἐκδιώκῃ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τὰ ἰδικά του ὄργανα;

Ἐὰν μία βασιλεία διαιρεθῇ καὶ οἱ ἀποτελοῦντες αὐτὴν ἔλθωσιν εἰς πόλεμον ἐμφύλιον, ἡ βασιλεία ἐκείνη δὲν ἠμπορεῖ νὰ σταθῇ. Καὶ ἐὰν μία οἰκογένεια διαιρεθῇ καὶ τὸ ἓν μέλος αὐτῆς πολεμῇ τὸ ἄλλο, δὲν θὰ ἠμπορέσῃ ἐπίσης νὰ σταθῇ ἡ οἰκογένεια ἐκείνη. Καὶ ὁ Σατανᾶς λοιπόν, ἐὰν ἐξεγερθῇ ἐναντίον τοῦ ἑαυτοῦ του, δὲν θὰ ἠμπορῇ νὰ σταθῇ, ἀλλὰ θὰ βαδίσῃ εἰς τὴν καταστροφήν του. Αὐτὸς ὅμως εἶνε ἀρχετὰ ἔξυπνος, διὰ νὰ ἐννοῇ ὅτι, ἐκδιώκων ὁ ἴδιος τὰ δαιμόνιά του, τὸν ἑαυτόν του πολεμεῖ καὶ τὴν ἐξουσίαν του κατακρημνίζει. Ἔπειτα αὐτὸς ἔχει τόσην μανίαν νὰ ἐξουσιάζῃ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων. Πῶς λοιπὸν ὁ ἴδιος θὰ τοὺς ἐλευθερώνῃ ἐκβάλλων ἀπ' αὐτῶν βιαστικῶς τὰ δαιμόνια καὶ δυσαρεστῶν τὰ ὄργανά του ταῦτα, συγχρόνως δὲ σαλεύων τὸ ἰδικόν του κράτος; Ἂν δὲ θέλετε νὰ μάθετε πῶς ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἀκούσατε. Ὅταν τις θέλῃ νὰ διαρπάσῃ τὰ ὑπάρχοντα μιᾶς οἰκίας, δὲν ἠμπορεῖ νὰ το κάμῃ, ἐφόσον ὁ οἰκοδεσπότης εἶνε ἐλεύθερος καὶ δυνατός· πρῶτον πρέπει νὰ συλλάβῃ καὶ δέσῃ τὸν οἰκοδεσπότην, καὶ τότε δύναται νὰ διαρπάσῃ τὰ σκεύη του. Καὶ ὁ κόσμος λοιπόν, ὁ ὁποῖος δουλεύει ἀκόμη εἰς τὴν ἁμαρτίαν, οἰκία εἶνε τοῦ Σατανᾶ ὑπ' αὐτοῦ ἐξουσιαζομένη· οἱ δὲ ἐν τῷ κόσμῳ ἄνθρωποι, οἱ ὑπὸ τῶν δαιμονίων ποικιλοτρόπως κατεχόμενοι, τοῦ Σατανᾶ εἶνε ὑπάρχοντα καὶ σκεύη. Διότι χωρὶς φρόνησιν καὶ ἀληθινὰ ἐλευθέραν θέλησιν, παρασυρόμενοι ἀπὸ ἄλογα καὶ ἀνελεύθερα πάθη, σύρονται ὡς ἄψυχα πράγματα εἰς τὴν ἀπόλυτον τοῦ Σατανᾶ κυριαρχίαν. Ἐὰν λοιπὸν ἐγὼ ἐλευθερώνω τὰ δυστυχῆ ταῦτα πλάσματα ἀπὸ τὴν τυραννίαν του, ἐὰν ἐκδιώκω τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοὺς δαιμονιζομένους, τοῦτο γίνεται, ἐπειδὴ εἶμαι ὁ δυνατὸς ὁ ἐλθὼν διὰ νὰ ἐλευθερώσω τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Σατανᾶ· αὐτὸς δέ, παρ' ὅλην τὴν μανίαν του εἰς τὸ νὰ τοὺς ἐξουσιάζῃ διὰ παντός, δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὰς διαταγάς μου, ἀλλὰ φεύγει καὶ ἀφήνει τὰ λάφυρά του, ἐλευθέρας ψυχὰς πλέον, εἰς τοῦ Θεοῦ τὴν ἐξουσίαν.

ΠΕΡΙΟΔΕΙΑΣ ΣΥΝΕΧΕΙΑ

Ἀπὸ ἅγιον Ἰωάννην εἰς Μούρεσι.

Μετὰ τὴν παραθαλάσσιον ὑγιλίαν ἐν τῷ ἁγίῳ Ἰωάννῃ τοῦ Κισσοῦ ἀνεχωρήσαμεν ἀμέσως τὴν 11ην π. μ. τῆς 25 Ἰουλίου καὶ μετὰ ἄνοδον ἡμισείας περίπου ὥρας ἐφθάσαμεν εἰς τὴν ὡραίαν κωμόπολιν Μούρεσι τοῦ δήμου Μυρεσίων, τοῦ ὁποίου πρωτεύουσα εἶνε ἡ Τσαγγαράδα. Ἅμα τῇ ἀφίνει εἰς τὴν ἔμπροσθεν τοῦ κεντρικοῦ ναοῦ θεαματικωτάτην πλατεῖαν ἐδεξιώθησαν ἡμᾶς φιλοφρονέστατα οἱ ἐκεῖ καθήμενοι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁμογενεῖς ἐκ τῶν ἐμπορευομένων ἐν Αἰγύπτῳ. Οἱ κ. κ. Κωνσταντῖνος Ρέτσος καὶ ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος κ. Πέπας ἠμιλλήθησαν τίς πρῶτος νὰ μὲ φιλοξενήσῃ εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ προέλαβεν ὁ πρῶτος.

Ὁμιλίαι ἐν Μούρεσι καὶ Τσαγκαράδᾳ.

Ἀφοῦ ἀνεπαύθημεν ἐν τῇ λαμπρᾷ οἰκίᾳ τοῦ κ. Ρέτσου μετὰ τὴν 6 μ. μ. ἐξεκινήσαμεν ἐν σώματι ὅσοι εὑρέθημεν ἐν τῇ κεντρικῇ πλατείᾳ καὶ μετέβημεν εἰς τὸ μόλις 5 λεπτὰ τῆς ὥρας ἀπέχον ἐξωκκλήσιον τῆς ἁγίας Παρασκευῆς, ὅπου μετὰ τὸν ἑσπερινὸν ἐγένετο ἡ πρώτη μου ὁμιλία ἐν μέσῳ δάσους καστανεῶν καὶ λοιπῶν δένδρων, τὰ ὁποῖα ἀφθόνως ἐκτρέφει τὸ ἀνατολικὸν Πήλιον.

Τὴν ἑπομένην πρωΐαν 26 Ἰουλίου ἑορτὴν τῆς ἁγίας Παρασκευῆς ἐκρίθη καλὸν νὰ μεταβῶ εἰς τὴν μίαν ὥραν περίπου ἀπέχουσαν Τσαγκαράδαν, τῆς ὁποίας ἡ κεντρικὴ συνοικία τῆς ἁγίας Παρασκευῆς ἑόρταζε τὴν ἐτήσιον αὐτῆς πανήγυριν, διότι ἡ κωμόπολις Μούρεσι ἑόρταζε πάλιν αὐτὴ τὴν ἰδικήν της κατὰ τὴν ἑπομένην ἡμέραν 27 Ἰουλίου, ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος.

Εἰς Τσαγγαράδαν ἐφθάσαμεν τὴν 7ην π. μ. Ἡ δ' ἐκεῖ ὁμιλία περιεστράφη εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ κοινωνικὴν ὑποχρέωσιν τοῦ ν' ἀποφεύγωμεν τὰς διχονοίας καὶ πραγματοποιοῦμεν εἰρηνικὴν συμβίωσιν, μόνην ἱκανὴν νὰ ἀνυψώνῃ τὰ ἀτομικὰ ἤθη καὶ νὰ προβιβάζῃ τὰ κοινὰ συμφέροντα. Ἀλλὰ καὶ ἄλλα τινὰ ἐπίκαιρα διὰ τὸν τόπον ζητήματα συμπεριέλαβεν ὁ λόγος, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸ καθῆκον τοῦ τακτικοῦ ἐκκλησιασμοῦ καὶ τῆς ἐν τῷ ναῷ παραμονῆς μέχρι τέλους τῆς θείας λειτουργίας.

Ὁ πρόεδρος τῆς Κοινότητος κ. Νικόλαος Στακὸς καὶ ὁ κ. Παῦλος Οἰκονόμου προσεφέρθησαν νὰ μᾶς φιλοξενήσωσιν, ἐμείναμεν δὲ τὴν μεσημβρίαν παρὰ τῷ πρώτῳ, ὅστις λίαν φιλοφρόνως μᾶς περιεποιήθη. Μετὰ μεσημβρίαν ἐπανήλθομεν εἰς Μούρεσι, ἔνθα, μετὰ τὸν ἑσπερινὸν τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, ὡμιλήσαμεν ἐνώπιον πολλοῦ πλήθους, τὸ ὁποῖον εἶχε συναθροισθῆ κατὰ τὴν ἐν τῷ προαυλίῳ τῆς ἐκκλησίας γενομένην λιτήν.

Ὁμιλία ἐγένετο καὶ τὴν πρωΐαν τῆς 27ης Ἰουλίου ἐν τῇ πανηγύρει τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος· καὶ ἤδη ἡ φωνὴ ἐκ τῆς ἀκαταπαύστου ἐντάσεως ὑπέστη ὀδυνηρὰν καταπόνησιν. Ἀλλ' εἷς κήρυξ περιοδεύων εἶνε ὡς στρατιώτης ἐν πορείᾳ. Δυνάμενος ἢ ὄχι ὀφείλει νὰ προχωρῇ. Καὶ εἰς ἐμὲ καυτηριάσεις τινὲς τοῦ λαιμοῦ ἐπέτρεψεν νὰ ἐξακολουθήσω τὸ μικρόν μου ἔργον. Οὕτω τὴν ἑπομένην, 28 Ἰουλίου, ἀναχωρήσας πάλιν εἰς Τσαγκαράδαν, μετέβην εἰς τὴν ἄνω συνοικίαν τῶν Ταξιαρχῶν, ἔνθα διενυκτέρευσα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ καλοῦ φίλου κ. Εὐαγγέλου Διαμαντοπούλου, ὃν τὴν ἑπομένην ἐγνώρισα καὶ ὡς ἕνα καλλίφωνον καὶ ἀφελέστατον ἱερψάλτην. Ὡμίλησα δὲ μετὰ δυσκολίας μὲν περὶ τὴν φωνήν, ἀλλὰ μετὰ πολλῆς διαθέσεως, ἣν ὑπέτρεφεν ἡ συνείδησις τοῦ ὅτι ὤφειλον νὰ φανῶ ὅσῳ τὸ δυνατὸν ὠφελιμώτερος.

ἀρχ. Π. Χ. ΔΟΥΛΗΓΕΡΗΣ

ΙΩΣΗΦ ΑΑΠΠΟΝΙ
Ἰατροῦ τῶν Παπῶν Λέοντος ΙΙ' καὶ Πίου Γ'.

Ο ΥΠΝΩΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Ο ΠΝΕΥΜΑΤΙΣΜΟΣ

(Μετάφρασις ἐκ τῆς πέμπτης ἐκδόσεως)

(Συνέχεια ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ 26-27).

Τὰ γεγονότα τοῦ πνευματισμοῦ.

1.—Διὰ νὰ λάβωμεν ἀκριβῆ ἰδέαν τῶν φαινομένων, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦσι τὴν βάσιν τοῦ πνευματισμοῦ, ἂς φαντασθῶμεν ὅτι παριστάμεθα εἰς συνεδρίασιν ὑπό τινα μεσάζοντα ἐκ τῶν μᾶλλον ἰσχυρῶν καὶ διακεκριμένων. Ὁ μεσάζων οὗτος, ἀνεξαρτήτως φύλου, ἔχει συνήθως μορφὴν εὐάρεστον, τρόπους ἐπαγωγούς, περιβολὴν ἀμεμπτον. Νοήμων καὶ εὐπαίδευτος, δὲν ἀργεῖ νὰ κατακτήσῃ μὲ τοὺς φιλόφρονας τρόπους του τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν περὶ αὐτόν.

Ὑποθέσωμεν τώρα ὅτι δέχεται ἐπισκέπτας ἐν τῇ οἰκίᾳ του. Ὁ ὀξύτερος ὀφθαλμὸς δὲν θέλει ἀνακαλύψει που τῆς οἰκίας τὸ ἐλάχιστον σημεῖον σκηνικῶν μηχανημάτων ἢ ἰδιαζουσῶν προετοιμασιῶν· οὐδ' ὑπάρχουσιν ἐπιστρώματα καὶ παραπετάσματα ὕποπτα· καὶ τὰ ἔπιπλα δὲ εἶνε ἁπλούστατα. Ἐὰν ὅμως ὑποπτεύσωμεν ὅτι οἱ τοῖχοι, τὰ πατώματα, αἱ ὀροφαὶ ἢ τὰ ἔπιπλα τοῦ διαμερίσματος ἀποκρύπτουσι μηχάνημά τι, ὁ μεσάζων εἶναι προθυμότατος νὰ μᾶς ἐπιτρέψῃ πᾶσαν ἔρευναν, ἀκόμη δὲ καὶ ν' ἀφήσῃ εἰς ἡμᾶς τὴν ἐκλογὴν τοῦ δωματίου, τῆς θέσεως, καὶ λοιπῶν τοῦ πειραματισμοῦ του.

Κατὰ προτίμησιν τελεῖ τὰς ἐργασίας του εἰς ἡμίφως· ἀλλ' ἐὰν ἀρέσκῃ εἰς τοὺς ἐπισκέπτας, εἶνε ἐπίσης πρόθυμος νὰ προβῇ ἐν πλήρει φωτί, εἴτε ἡμέρας εἴτε οἱουδήποτε τεχνητοῦ φωτισμοῦ.

2.—Ὁ μεσάζων ἀναθέτει εἰς τοὺς παρισταμένους τὴν ἐκλογὴν μονόποδος τραπεζίου, τὸ ὁποῖον ἕκαστος δύναται νὰ ἐξετάσῃ ἐπακριβῶς, τοποθετεῖ δὲ τὸ τραπέζιον τοῦτο ὁπουδήποτε τοῦ δωματίου προτιμῶσιν ἐκεῖνοι. Ἔπειτα καλεῖ τινας τῶν παρισταμένων νὰ θέσωσι τὰς χεῖράς των περὶ τὸ τραπέζιον, οὕτως ὥστε εἰς ἕκαστον ὁ ἀντίχειρ τῆς δεξιᾶς χειρὸς νὰ ἐγγίζῃ τὸν ἀντίχειρα τῆς ἀριστερᾶς, καὶ οἱ μικροὶ δάκτυλοι τῶν δύο χειρῶν του νὰ ἐγγίζωσι τοὺς μικροὺς δακτύλους τῶν χειρῶν τῶν ἑκατέρωθεν παρακαθημένων. Αὐτὸς δὲ ὁ ἴδιος λαμβάνει θέσιν μεταξὺ τῶν ἄλλων, συμπληρῶν διὰ τῶν χειρῶν του τὴν οὕτω σχηματισθεῖσαν περὶ τὸ τραπέζιον ἅλυσιν.

Σιγὴ λεπτῶν τινων συνοδεύει τὴν προσδοκίαν τῆς ἐνάρξεως τοῦ πειράματος· ἔπειτα τὸ τραπέζιον σείεται, κινεῖται, προσκλίνει πρὸς τὰ ἐδῶ καὶ πρὸς τὰ ἐκεῖ, ὑπεγείρεται ὀλίγον ὑπὲρ τὸ ἔδαφος, καὶ κατόπιν ἐπαναπίπτει βαρέως ἐπὶ τοῦ ποδός του.

Ὁ μεσάζων ἀγγέλλει τότε, ὅτι τὰ πνεύματα παρευρίσκονται. Ἀποσύρονται λοιπὸν αἱ χεῖρες ἀπὸ τὴν τράπεζαν καὶ ἡ ἅλυσις ἀποσυντίθεται. Τὰ πνεύματα, προστρέξαντα εἰς τὴν ἐπίκλησιν, δύνανται πλέον νὰ ἐνεργῶσι μόνα των. Ἐὰν ὅμως ἡ ἅλυσις διετηρήθη, πρέπει καὶ οἱ συναποτελοῦντες αὐτὴν ὁμοῦ μὲ τὴν τράπεζαν νὰ ἐξακολουθήσωσι τὴν πρὸς τὰ πνεύματα ὑπηρεσίαν των μέχρι τέλους τῆς συνεδριάσεως, ὡς ἐὰν πρόσωπα καὶ τράπεζα ἐσχημάτιζον ἓν μόνον σῶμα.

Ἀλλ' ἂς ὑποθέσωμεν μᾶλλον ὅτι ἡ ἅλυσις διεκόπη. Ἰδοὺ ἀπὸ διάφορα σημεῖα τοῦ τραπεζίου, διατελοῦντος ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῶν πνευμάτων, ἀκούονται κρότοι μὲ κτύπους ἀποτόμους, σφοδρούς, συνεχεῖς, ὁρμητικούς. Ἔπειτα ἡ τράπεζα μόνη της, χωρὶς κανεὶς νὰ τὴν ἐγγίζῃ, κινεῖται, ταλαντεύεται, ἐγείρεται ἀπὸ τοῦ ἐδάφους καὶ στρέφεται περὶ τὸν ἄξονά της, ἐνίοτε βραδέως, ἐνίοτε μὲ ἰλιγγιώδη ταχύτητα, ὁτὲ μὲν πρὸς τὰ δεξιὰ ἐπί τινα λεπτά, ὁτὲ δὲ ὡσαύτως πρὸς τὰ ἀριστερά. Καὶ μεταβαίνει δὲ ἀπὸ τὸ ἓν μέρος τοῦ δωματίου εἰς τὸ ἄλλο, καὶ ὕστερον, ἐξαίφνης, χωρὶς τὴν ἐπέμβασιν κανενός, ἐπανέρχεται μόνη της εἰς τὴν πρώτην της θέσιν καὶ σταματᾷ ὡς ἀποκαμωμένη ἀπὸ τὴν τόσην ἐργασίαν.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἄλλα ἔπιπλα τοῦ δωματίου κινοῦνται ὡσαύτως. Τὰ καθίσματα ζητοῦσι νὰ ἀποσείσωσι τοὺς ἐπ' αὐτῶν καθημένους μὲ ὁρμὰς ἁλματικάς. Τὰ ἀνάκλιντρα ἀνεγείρονται βαρέως ἐπὶ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν των ὡσεὶ προσκλίνοντα ἐνώπιον τῶν κυριῶν τῆς ὀμηγύρεως. Αἱ καθέκλαι χοροπηδῶσιν ἀπὸ μίαν θέσιν εἰς ἄλλην, κλίνουσιν ἀπὸ τὴν μίαν πλευρὰν εἰς τὴν ἑτέραν, ἢ μένουσιν ἀκίνητοι ἐπὶ τοῦ ἑνὸς μόνον ποδός, εἰς πλαγίαν κλίσιν, χωρὶς νὰ πίπτωσιν, ἀντιθέτως πρὸς ὅλους τοὺς νόμους τῆς ἰσορροπίας. Τὰ ἐκ πορσελάνης δοχεῖα, τὰ κρυστάλλινα, αἱ λυχνίαι, αἱ μικραὶ τράπεζαι, ἀρχίζουσι παντομίμαν παράδοξον, κινούμενα, συγκρουόμενα, ἀναμιγνυόμενα μὲ πάταγον μέγαν, χωρὶς ποτὲ νὰ σπάσωσι ἢ νὰ προξενήσωσι καμμίαν ζημίαν. Καὶ ὅταν τὰ ἔπιπλα, ἐπὶ τῶν ὁποίων τὰ ἀντικείμενα ταῦτα εἶνε τοποθετημένα, προσκλίνουν βιαίως πρὸς τὴν μίαν πλευράν, ἠναστρέφωνται εἰς τὸ κενόν, αὐτὰ μένουσι σταθερὰ εἰς τὴν θέσιν των, ὡς ἐὰν ἦσαν καρφωμένα.

Ἐκκρεμές τι ἀφήνει τὴν θέσιν του, διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ πέσῃ ἐπὶ τῶν γονάτων κυρίας τεθορυβημένης. Δοχεῖον ὀρειχάλκινον κινεῖται καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις, χωρὶς νὰ θραύῃ τὰ ποτήρια οὔτε τὰ ἐπιτραπέζια σκεύη πρὸς τὰ ὁποῖα ἀναβαίνει, καὶ τρέχει διὰ τοῦ δωματίου πρὸς ὡρισμένον πρόσωπον, τὸ ὁποῖον φαίνεται ὅτι ἔθεσε σκοπόν.—Τὰ δὲ βαρύτερα τοῦ δωματίου ἔπιπλα, ἡ ντουλάπες καὶ τὰ κομμά, ὑπεγείρονται εἰς τὸν ἀέρα, καὶ ἐνίοτε ἀνέρχονται μέχρι τῆς ὀροφῆς καὶ μένουσιν ἐκεῖ καθηλωμένα ἕως 15 λεπτά.

Μεταξὺ τῶν πνευματιστικῶν παραδόξων, τὰ ὁποῖα ἐνεργοῦσιν οἱ Ἰνδοὶ Φακῖραι, ἕν, ἐκ τῶν κοινοτέρων δέ, εἶνε τὸ τοῦ *ζωογονουμένου δοχείου*. Δοχεῖον, ὕδατος πλῆρες, τίθεται ἐπὶ τραπέζης ἐν πλήρει ἡμέρᾳ καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ ὅλων τῶν παρισταμένων. Ἔπειτα, εἰς ἓν σημεῖον τοῦ Φακίρου, τὸ δοχεῖον κινεῖται αὐτομάτως ἐπὶ τῆς τραπέζης, ταλαντεύεται, κλίνει καθ' ὅλας τὰς πλευράς, καὶ τέλος ὑψώνεται μέχρι τινός, χωρὶς μία μόνη σταγὼν τοῦ ὑγροῦ νὰ χυθῇ.

Ἀλλ' ἂς ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν συνεδρίασίν μας. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, ἐνῷ τὰ ἔπιπλα κινοῦνται, ἀκούονται ἀπ' αὐτῶν κτύποι ὡσεὶ γρόνθων, ἢ ποδῶν, ἢ καὶ σφύρας ἀκόμη. Αἱ δὲ θύραι τοῦ δωματίου ἀνοίγουσι καὶ κλείουσιν αὐτομάτως· οἱ σύρται ἀποσύρονται καὶ τὰ κλειδία στρέφονται εἰς τὰς κλειδωνιάς. Ἡ ντουλάπες καὶ τὰ κομμά, ὅσον καὶ ἂν τὰ ἐδιπλοκλειδώσαν, εὑρίσκονται ἔξαφνα ἀνοικτά, χωρὶς τὸ παραμικρὸν ἴχνος διαρρήξεως. Τὰ ἐν αὐτοῖς ἀντικείμενα ἐξέρχονται μόνα ἀπὸ τὴν θέσιν των ἢ ἐπανέρχονται εἰς αὐτήν. Καὶ ἐνίοτε τὰ ἀντικείμενα ταῦτα μεταβαίνουσιν ἀπὸ ἓν κλειστὸν ἔπιπλον εἰς ἄλλο ἐπίσης κλειστόν, χωρὶς νὰ ἠμπορῇ τις νὰ εἴπῃ ἀπὸ ποῦ ἐξῆλθον καὶ εἰσῆλθον. Αἱ *βαλίτσαι*, ἐξ ἄλλου, μόναι των, κινοῦνται, ἀνατρέπονται, κενοῦνται, πληροῦνται, τακτοποιοῦνται καὶ ἐπανακλείονται. (Ἀκολουθεῖ).

ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΚΑΙ ΜΑΥΡΑ(1)

(Ἐκ τῶν Βίων τῶν Ἁγίων ὑπὸ Μ. Γαλανοῦ)

Ἐκέρδισαν τοὺς μαρτυρικοὺς στεφάνους κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν διωγμῶν τῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τῶν εἰδωλολατρῶν. Ὁ Τιμόθεος κατήγετο ἀπὸ τὴν κώμην Πεναπέων τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Θηβαΐδος, εἶχε δὲ διδαχθῆ τὴν χριστιανικὴν εὐσέβειαν ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ὑπ' αὐτῶν τῶν γονέων του, καὶ προέβη εἰς τὴν ἄνθησιν τῆς νεότητος, στολιζόμενος μὲ ὅλον τὸν πλοῦτον τῶν Εὐαγγελικῶν ἀρετῶν. Πολὺ ἐνωρὶς εἶχε διακριθῆ διὰ τὸν πρὸς τὴν πίστιν ζῆλόν του, ἀφ' ἑνὸς συντελῶν μεταξὺ τῶν ὁμοπίστων καὶ ὁμηλίκων του, εἰς τὸ νὰ ζοῦν χριστιανικώτερον βίον καὶ ἀφ' ἑτέρου προσπαθῶν νὰ ἑλκύῃ μὲ τὴν πειθὼ τῶν λόγων καὶ τῶν πράξεών του εἰδωλολάτρας νεανίας εἰς τῆς Ἐκκλησίας τοὺς κόλπους. Ἐνήργει ὅμως προσεκτικὰ καὶ ἠρέμα, οὕτως ὥστε νὰ μὴ κινῇ τὴν ὀργὴν καὶ τὴν μανίαν τῶν ἐθνικῶν. Κατὰ τὴν νέαν ἐκείνην ἡλικίαν του ἐγνώρισε κοπιῶσαν ὡσαύτως ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς γυναικείους κύκλους νεαρὰν καὶ ὡραίαν κόρην ὀνομαζομένην Μαύραν. Ἡ κοινότης τῶν πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν κλίσεων καὶ ἡ ταυτότης τοῦ ἱεροῦ ἔργου, εἰς τὸ ὁποῖον ἀμφότεροι ἦσαν ἀφωσιωμένοι, ἐγέννησε μεταξύ των τὸν εὐγενέστερον καὶ τιμιώτερον δεσμὸν ἀμοιβαίας ἐκτιμήσεως καὶ ἀγάπης, ἡ ὁποία ὑπὸ τὰς εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας τοὺς ἤνωσεν εἰς γάμον.

Κατὰ τὸν νέον τοῦτον βίον δὲν ἐτροποποίησαν οὐδὲ μετέβαλον τὰ γενικώτερα ὑπὲρ τῆς στερεώσεως τῶν πιστῶν καὶ τοῦ φωτισμοῦ τῶν ἀπίστων αἰσθήματά των. Ηὔξησε μάλιστα καὶ ἀνεφλέγη θερμότερος ὁ πρὸς τὰ τοιαῦτα ἔργα πόθος των. Εἴτε ἀπὸ κοινοῦ εἴτε χωριστὰ ὁ καθεὶς των ἐξηκολούθουν νὰ βίπτουν τὰ δίκτυα τοῦ Εὐαγγελίου· τὴν δὲ διὰ τῶν συμβουλῶν των πειθὼ καὶ τῶν παρακλήσεών των ἐνίσχυον μὲ τὰς ἐλεημοσύνας καὶ τὴν λοιπὴν φιλαν θρωπίαν ὑπὲρ τῶν πτωχῶν καὶ τῶν ἀσθενῶν.

Ἡ διαγωγὴ αὕτη τοῦ Τιμοθέου ἐπέσυρε τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν κοινὴν ἐκτίμησιν τῶν χριστιανῶν. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ ἐπίσκοπος Θηβαΐδος, συμμεριζόμενος τὸ κοινὸν αἴσθημα, τὸν προέτρεψε καὶ τὸν παρεκάλεσε ν' ἀναλάβῃ ἱερωσύνην. Ὁ Τιμόθεος συνεβουλεύθη τὴν Μαύραν· ἐκείνη δὲ ἔστερξεν εὐχαρίστως, καλῶς γνωρίζουσα, ὅτι ὁ σύζυγός της ἤθελε τοιουτοτρόπως φανῆ ὠφελιμώτερος εἰς τὴν πίστιν καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

Οὐδὲ διεψεύσθη εἰς τὰς προσδοκίας της ταύτας. Ὁ Τιμόθεος ἔφερεν ὅλα τοῦ καλοῦ ἱερέως τὰ προσόντα, ὁποῖα ὁ Παῦλος τὰ καθορίζει. Στρατιώτης δὲ τοῦ Χριστοῦ ἄξιος εἰς τὰ ἔργα τὰ εἰρηνικά, μενεῖχεν ἀπὸ τὴν θερμότητα καὶ τὴν τόλμην τοῦ πρωτομάρτυρος Στεφάνου εἰς τὸν ζῆλον τοῦ νὰ φωτίζῃ τοὺς ἀπίστους καὶ νὰ ἑλκύῃ περισσοτέρους εἰς τὸ φῶς καὶ τὴν ζωὴν τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας. Προσέτρεχε πρὸς εἰδωλολάτρας ἀσθενοῦντας ἢ κατατρυχομένους ὑπὸ στενοχωριῶν ἄλλων καὶ ἐνεφανίζετο ὡς ἄγγελος παρήγορος καὶ βοηθὸς τόσον μὲ τὴν φιλάδελφον ἀγάπην του, ὅσον καὶ μὲ τὴν παροχὴν χρηματικῶν βοηθημάτων. Τοιουτοτρόπως διὰ τῶν ἀκαταπαύστων ἐνεργειῶν του ἀρκετοὶ καθ' ἡμέραν σχεδὸν εἰδωλολάτραι ἠσπάζοντο τὴν χριστιανικὴν πίστιν, πρὸς χαρὰν μὲν μεγάλην τῶν χριστιανῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς πολλὴν ὀργὴν καὶ λύπην τῶν φανατικῶν τῆς εἰδωλολατρείας.

Οὗτοι κατήγγειλαν τὸ πρᾶγμα πρὸς τὸν ἔπαρχον τῆς Θηβαΐδος Ἀρριανόν, εἰδωλολάτρην ὠμὸν καὶ διεφθαρμένον, ἀδιάλλακτον ἐχθρὸν καὶ πικρὸν διώκτην τῆς χριστιανικῆς θρησκείας. Ὁ ἔπαρχος προσεκάλεσε τὸν Τιμόθεον, τὸν ἐπέπληξε διὰ τὰς ἐνεργείας του καὶ ἀπῄτησε κατ' ἀρχὰς νὰ τῷ παραδώσῃ τὰ ἱερὰ βιβλία του. Ὁ ἱερεὺς ἠρνήθη. Ἀδύνατον, εἶπεν, εἶναι, ὦ ἔπαρχε, νὰ σοι παραδώσω τὰ βιβλία μου ταῦτα, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὰ πνευματικά μου ὅπλα. Τί θὰ ἔλεγες διὰ στρατιώτην τοῦ αὐτοκράτορος, ὁ ὁποῖος θὰ παρέδιδεν εἰς τὸν ἐχθρὸν τὸ ξίφος του; Ξίφη εἶναι καὶ δι' ἡμᾶς τοὺς χριστιανοὺς αἱ ἅγιαι Γραφαί μας, καὶ ξίφη εὐγενέστερα, ἐπειδὴ μ' αὐτὰς τὴν ζωὴν δίδομεν καὶ ὄχι τὸν θάνατον. Νὰ τὰς παραδώσω λοιπὸν ἐγὼ ὁ ἱερεὺς τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ τελειωτοῦ τῆς ἁγίας μας πίστεως Χριστοῦ; Δὲν δύναμαι, δὲν μοι ἐπιτρέπεται ν' ἀτιμάσω τὸ σχῆμα, τὸ ὁποῖον φέρω, καὶ τὴν σημαίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκω. Ἄφησέ με λοιπὸν ἥσυχον, ἐὰν προτιμᾷς. Μήπως βλάπτω καὶ ἀδικῶ κανένα; Ὁδηγῶ ἀπὸ τὴν πλάνην εἰς τὴν ἀλήθειαν, ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν εἰς τὴν ἀρετήν. Εἰδωλολάτρας εὑρίσκω τῆς μέθης δούλους, τῆς ἀκολασίας ὀπαδούς, καταστροφεῖς τοῦ ἑαυτοῦ των καὶ τῆς οἰκογενείας των, ἐπιζήμιους διὰ τῆς σαπρότητός των εἰς αὐτὸ τὸ κράτος, καὶ τοὺς καθιστῶ—ὅσους πείθω—σώφρονας, ἐγκρατεῖς, χρησίμους εἰς τὰς οἰκογενείας των, ἐπωφελεῖς εἰς τὴν κοινωνίαν, χρηστοὺς καὶ τιμίους πολίτας. Διατί λοιπὸν ὀργίζεσαι κατ' ἐμοῦ, ἔπαρχε; Μᾶλλον ἔπρεπε νὰ εὐχαριστῇς ἐκεῖνον, τὸν λυτρωτήν μας

(1) Ἐκ τοῦ τόμου τοῦ Μαΐου.

τὸν Θεάνθρωπον, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ ὁποίου ταῦτα ἐνεργοῦνται.

Ἀλλ' ὁ ἔπαρχος ἦτο κωφὸς καὶ ξένος πρὸς τοιαύτην γλῶσσαν. Ἀντὶ νὰ συνέλθῃ, ὠργίσθη σφοδρότερον, καθόβρισε βαναύσως τὸν ἱερέα, καὶ διέταξεν ἀμέσως τὸν μαρτυρικὸν θάνατόν του. Ὁ Τιμόθεος ἀνελογίσθη τότε τὴν Μαύραν του, τὴν σύζυγόν του τὴν καλήν, τὴν τελείαν συγκοινωνὸν ὅλων τῶν ἁγίων του αἰσθημάτων, τοῦ βίου του τὴν πιστὴν καὶ ἀφωσιωμένην σύντροφον, τὴν φέρουσαν ὅλα τὰ ἄνθη τοῦ κάλλους καὶ τῆς νεότητος, καὶ πρὸς στιγμὴν μελαγχολίας καὶ ἀδύνης νέφος ἐσκίασε τὸ μέτωπόν του. Θὰ τὴν ἄφινε λοιπὸν μόνην καὶ θὰ ἐπερματίζετο τοσοῦτον ἀνωρίς ἡ ἁγία των συζυγία; Ἐστέναξεν. Ἀλλὰ τί λοιπὸν ἔπρεπε νὰ γίνῃ; Ὁ Θεὸς ἐπέτρεψεν ὅπως ἐπιστῇ δι' αὐτὸν καιρὸς ὁμολογίας. Τί ἄλλο κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ἠδύνατο νὰ εἶναι τὸ καθῆκόν του, τί δὲ καὶ αὐτὴ ἡ Μαύρα θὰ ἐπόθει παρὰ νὰ φανῇ πιστὸς καὶ νὰ ὁμολογήσῃ ἐπὶ τῆς γῆς αὐτὸς τώρα, διὰ νὰ ὁμολογηθῇ ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ ὡς ἰδικός του ἐνώπιον τοῦ Πατρὸς τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς;

Τὸ νεφύδριον παρῆλθε· τῆς χαρᾶς ὁ ἥλιος ἐπέλαμψεν ἐπὶ τῆς μορφῆς τοῦ στρατιώτου ἱερέως καὶ ἡ ἀπόφασις ἐλήφθη μὲ ὅλην τῆς ψυχῆς τὴν ἐπιδοκιμασίαν. Ἐμπρός, εἶπε πρὸς τὸν ἔπαρχον, κάμε ὅ,τι σοι ἀρέσκῃ. Θὰ λείψῃ εἷς χριστιανός, ἀλλὰ τὸ ἰδικόν μας αἷμα ἔχει τὴν μᾶλλον θαυμαστὴν γονιμοποίησιν διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ μας. Πίπτει εἷς καὶ προστίθενται ἀντ' αὐτοῦ εἰς τῆς Ἐκκλησίας τὰς τάξεις δεκαπλάσιοι καὶ εἰκοσαπλάσιοι ἄλλοι.

Οἱ δήμιοι εἶχον ἤδη προσέλθει καὶ ὁ Ἀρριανὸς ἔδωκε τὴν προσταγήν. Ἔβαλαν πεπυρωμένα σιδηρᾶ ὄργανα εἰς τὰ ὦτα τοῦ μάρτυρος, τὸν προσέδεσαν κατόπιν εἰς τὸν τροχόν, τοῦ ὁποίου αἱ περιστροφαὶ τοῦ ἔσχιζον τὰς σάρκας καὶ τοῦ ἔθραυον τὰ ὀστᾶ, ἀλλ' ὁ ἅγιος μάρτυς, ἀνίκητος ἀπὸ ὅλην ἐκείνην τὴν σκληρὰν καὶ σιδηρᾶν βίαν, δὲν ὑπεχώρει καὶ δὲν ἐκάμπτετο, ἀλλ' ὡμολόγει τὸν Χριστὸν καὶ συνεβούλευε μετάνοιαν εἰς τὸν ἔπαρχον.

Τέλος ὁ τροχὸς ἐστάθη καὶ ὁ ἔπαρχος ἐπλησίασεν. Ἤθελε νὰ ἴδῃ τὰς αἱμοσταγεῖς πληγὰς τοῦ ἁγίου καὶ ἤλπιζεν ὅτι μετὰ τοιοῦτο μάθημα ἤθελεν εἶναι εὐκολώτερον τὸ νὰ μεταπεισθῇ ὁ Τιμόθεος καὶ ἀρνηθῇ τὸν Ἰησοῦν. Καὶ πολὺ δὲ πλῆθος ἐν τῷ μεταξὺ εἶχε συρρεύσει εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως· καὶ μετὰ τῶν ἄλλων προσῆλθε προσευχομένη καθ' ὅλην τὴν ὁδὸν ἡ Μαύρα, ταλαίπωρος καὶ εὐτυχὴς ἅμα τοιούτου ἀνδρὸς σύζυγος. Τότε ὁ Θεὸς ἔκρινεν ὅτι ἦτο ὥρα διὰ τὰ θαύματα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἀποδεικνύουν τὴν δύναμίν του καὶ γίνονται ἀφορμὴ καὶ ὑπόθεσις τοῦ φωτισμοῦ καὶ τῆς σωτηρίας πολλῶν.

Ἐνῷ λοιπὸν ὁ Τιμόθεος ἐ ὁρίσκετο μὲ σβυσμένους σχεδὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ κεκαυμένα τὰ ὦτα καὶ κατακεκομμένον τὸ σῶμα, αἱμάτων πλῆρες, ἐξαίφνης καὶ διὰ μιᾶς ἀνέλαβεν ὅλην του τὴν ὑγείαν καὶ τὴν ἀρτιότητα καὶ ἐξηφανίσθη πᾶν ἴχνος τῶν πληγῶν καὶ τῶν παθημά-

των το . Οἱ παρευρισκόμενοι κατεπλάγησαν. Ἱκανοὶ ἐξ αὐτῶν προσέδραμαν ἐνώπιον τοῦ ἐπάρχου εἰς ὁμολογίαν τοῦ Χριστοῦ, ἡ δὲ Μαύρα, πλησιάσασα ἐν τῷ μεταξὺ πρὸς τὸν Τιμόθεον, τὸν ἠσπάσθη, δοξολογοῦσα τὸν Θεόν. Ἀλλ' ἐνῷ ἄλλοι ἐφωτίζοντο, ὁ ἔπαρχος συνεπύκνωνε τὰ ψυχικά του σκότη. Ἀπέδωκεν ἐν τῇ δεισιδαιμονίᾳ του τὴν ἐπελθοῦσαν θεραπείαν εἰς μαγικὴν ἐνέργειαν καὶ ἐβουλεύετο νὰ φονεύσῃ ἀσφαλῶς τώρα τὸν χριστιανὸν ἀθλητήν. Πληροφορηθεὶς ὅμως, ὅτι ἡ νέα ἐκείνη γυνὴ ἦτο ἡ σύζυγος τοῦ Τιμοθέου, ἐσκέφθη πῶς νὰ ἠμπορέσῃ νὰ τὸν νικήσῃ καὶ τὸν ὑποτάξῃ δι' αὐτῆς. Τὴν ἐκάλεσε λοιπὸν κατ' ἰδίαν, ὀλίγον ἀπωτέρω καὶ μὲ θωπευτικοὺς λόγους τῇ ἔλεγε νὰ λυπηθῇ τὴν νεότητά της καὶ τὴν ζωήν της, νὰ πείσῃ δὲ καὶ τὸν σύζυγον αὐτῆς, ὅπως ἀπαρνηθῶσιν ὁμοῦ τὸν Χριστὸν καὶ ἀντὶ τῶν βασάνων τοῦ θανάτου ἐξασφαλίσωσι τὰς ἀπολαύσεις τῆς ζωῆς, αἱ ὁποῖαι ἁρμόζουσιν εἰς τὴν ἰδικήν των ἡλικίαν. Ἐὰν δέ, προσέθηκεν ὁ ἔπαρχος, μείνῃ ἀμετάπειστος ὁ ἀνήρ σου, μὴ ἀκολουθήσῃς τοὐλάχιστον σὺ τὸν ἀπονενοημένον δρόμον του. Νέα εἶσαι καὶ ὡραία καὶ θὰ εὑρεθῇ ἄλλος καλύτερός του νὰ σε νυμφευθῇ καὶ νὰ σε ὁδηγήσῃ εἰς τὰς ἀγαλλιάσεις τοῦ βίου, ἀπὸ τὰς ὁποίας σὲ ἀπομακρύνει αὐτός, ἀγαπῶν περισσότερον τὸν σταυρωθέντα ὑπὸ τῶν Ἑβραίων ἀπὸ τὰ ἰδικά σου κάλλη καὶ θέλγητρα.

Ἡ Μαύρα ἀπεκρίθη πρὸς τὸν ἔπαρχον ὡς ἑξῆς· Πρέπει νὰ γνωρίζῃς, ἔπαρχε, ὅτι τὸ μαρτύριον ὁ σύζυγός μου ὑπέστη καὶ διότι τοῦτο ἦτο τὸ καθῆκόν του, ἀλλὰ καὶ διότι ἐπεθύμει νὰ μείνῃ ἄξιος τῆς ἰδικῆς μου ἐπιδοκιμασίας καὶ ἀγάπης. Τοιαύτην δοκιμασίαν καὶ τύχην εἴχομεν ὑπ' ὄψιν μας, ὅτε μᾶς ἤνωνεν ὁ γάμος. Συνεφωνήσαμεν δὲ ὅτι χρέος εἴχομεν νὰ ὑποστῶμεν μυρία βασανιστήρια καὶ σκληροὺς θανάτους, διὰ νὰ μὴ προδώσωμεν ἐκεῖνον, ὅστις, διὰ νὰ μᾶς καθαρίσῃ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν καὶ μᾶς δώσῃ τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἔχυσεν ὑπὲρ ἡμῶν τὸ αἷμά του μὲ κορυφωμένην τὴν φρίκην τοῦ σταυρικοῦ θανάτου. Διὰ τοῦτο ἠγάπησα ἐγὼ ἐκεῖνον καὶ τὸν ἠθέλησα, ἐπειδὴ ἦτο ἄξιος τῶν τοιούτων ἀποφάσεων καὶ ἐκεῖνος δὲ δὲν θὰ μ' ἐθεώρει κατάλληλον σύντροφόν του, ἐὰν δὲν εἶχε πλήρη τὴν πεποίθησιν ὅτι προτιμῶ τὸν διὰ τὸν Χριστὸν θάνατον ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς καὶ τὰς ἀπολαύσεις τοῦ κόσμου ὁλοκλήρου. Ἀπορεῖς ἴσως, ἔπαρχε, διὰ τὸ τοιοῦτον εἶδος τῆς ἀγάπης· γνώρισε ὅμως ὅτι διὰ τοῦ Χριστοῦ προῆλθε νέα θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ κτίσις. Ἀγαπώμεθα ὄχι ὡς σάρκες, ἀλλ' ὡς ψυχαί· ὄχι μὲ πρόσκαιρον φλόγα, ἀλλὰ μὲ ἀθάνατον πῦρ· ἀγαπώμεθα τόσον, ὥστε νὰ θέλωμεν τὴν ἀγάπην μας ὄχι μόνον διὰ τὴν γῆν ταύτην, ἀλλὰ δι' ὁλόκληρον τὴν αἰωνιότητα. Καὶ τοιουτοτρόπως, ἐπειδὴ ἔχομεν τὴν τοιαύτην ἀγάπην, εἴμεθα πρόθυμοι καὶ εἰς τὰς τοιαύτας θυσίας. Ὁ θάνατος διὰ τὸν Χριστὸν εἶναι ἡ ἀσφαλεστέρα διαιώνισις τῆς συζυγικῆς ἑνώσεως καὶ ἀφοσιώσεως. Σὲ θὰ χωρίσῃ ἀπὸ τὴν σύζυγόν σου ὁ τάφος. Σᾶς χωρίζουν ἴσως τώρα καὶ φιλονικίαι καὶ πάθη. Ἀλλ' ἡμεῖς ἔχομεν μίαν τὴν καρδίαν, ἰσχυρότεροι δὲ ἀπὸ τὸν θάνατον καὶ ἀπὸ τὸν τάφον θὰ ζήσωμεν καὶ θὰ ἀγα-

πώμεθα αἰωνίως. Καὶ ἤδη ἤκουσας ὅλην τὴν ἀπάντησίν μου. Δὲν θέλει ἀλλάξει οὐδὲ κατὰ κεραίαν. Ὀφείλω μόνον νὰ σοι δηλώσω τελευταῖον μὲ τὸν πλέον ῥητὸν τρόπον, ὅτι βδελύσσομαι τὴν ἀρνησίχριστον ζωὴν καὶ προτιμῶ ν' ἀποθάνω διὰ τὸν Χριστὸν ὁμοῦ μὲ τὸν σύζυγόν μου. Αὐτὴ εἶναι ἡ μόνη χάρις, τὴν ὁποίαν ἔχω νὰ σοῦ ζητήσω· θὰ φονεύσῃς ἐκεῖνον· φόνευσε καὶ ἐμὲ μετ' αὐτοῦ. ("Επεται τὸ τέλος).

Ο ΛΑΚΤΑΝΤΙΟΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΑΘΩΝ

Ἐκεῖνο, ὅπερ ἡ φιλοσοφία συνεπέρανεν ἐκ μόνου τοῦ φυσικοῦ φωτός, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐκτελέσῃ, τὸ ἐξετέλεσε τὸ Εὐαγγέλιον, διότι μόνον τὸ Εὐαγγέλιον εἶναι ἡ ἀληθὴς φιλοσοφία. Ἠδύναντο οἱ φιλόσοφοι νὰ πείσωσιν ἄλλους περὶ πράγματος, περὶ τοῦ ὁποίου δὲν ἠδύναντο νὰ πείσωσιν ἑαυτούς καὶ νὰ χαλιναγωγήσωσι πάθη ἄλλων, ἀφοῦ αὐτοὶ ἦσαν δοῦλοι τῶν παθῶν των, καὶ κατέλιγον εἰς τὸ νὰ λέγωσιν ὅτι ἡ φύσις ἦτο ἰσχυροτέρα; τοῦτο δὲν συμβαίνει εἰς τὸν νόμον, ὃν παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐλάβομεν, διότι οὗτος εἶναι ἁπλοῦς καὶ ἀληθής· πεῖρα καθημερινὴ μαρτυρεῖ περὶ τῆς ἀποτελεσματικότητός του ἐπὶ τῶν καρδιῶν. Δώσατέ μοι ἄνθρωπον παραδεδομένον εἰς τὴν παραφοράν, εἰς τὴν ἀκράτειαν τῆς γλώσσης καὶ τῶν παθῶν του· μὲ ὀλίγους λόγους τοῦ Θεοῦ μου θὰ τὸν καταστήσω ἥμερον ὡς ἀρνίον. Δώσατέ μοι πλούσιον φιλάργυρον μετ' ἐπιμονῆς προσκεκολλημένον εἰς ὅ,τι ἔχει· θὰ τὸν κάμω νὰ δαπανᾷ ἀφειδῶς τὸν χρυσόν του.

Δώσατέ μοι καρδίαν ταπεινήν, ἣν μόνη ἡ λέξις τῆς ὀδύνης καὶ τοῦ θανάτου φέρει εἰς σύγχυσιν· θὰ τὴν ἴδητε νὰ ἀψηφῇ τοὺς σταυρούς, τὰς πυράς, τοὺς ἐξηγριωμένους ταύρους. Δώσατέ μοι τὸν πλέον ἀχαλίνωτον ἀκόλαστον· θὰ τὸν ἴδητε νηφοντα, ἁγνόν, ἐγκρατῆ. Αὕτη ἡ ἁγριότης καὶ τὸ αἱμοβόρον θὰ μεταβληθῶσιν εἰς τὴν γλυκυτέραν στοργήν. Ἰδοὺ αἴφνης ὁ ἁμαρτωλὸς οὗτος, ὁ παραδεδομένος εἰς ὅλας του τὰς πλάνας, δίκαιος, σώφρων, ὅλως διάφορος ἑαυτοῦ. Ἡ θεία σοφία, ἥτις διεπέρασε τὸ σῶμά του, ἐξεδίωξεν ἐξ αὐτοῦ τὸ πνεῦμα ἐκεῖνο τῆς ἀφροσύνης, ὅπερ τὸν παρέσυρεν εἰς τὸ ἔγκλημα. Διὰ τόσον δὲ θαυμασίαν μεταβολὴν δὲν ἔλαβεν ἀνάγκην οὔτε διδασκάλων οὔτε χρήματος οὔτε ἀγρυπνιῶν· τῷ ἤρκεσε νὰ ἀνοίξῃ τὰ ὦτά του εἰς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν καρδίαν του εἰς τὰς ἐπιμόνους ἐμπνεύσεις τῆς σοφίας.

Ἂν μόνος ὁ Θεὸς ἐτιμᾶτο ἐπὶ τῆς γῆς, δὲν θὰ ὑπῆρχον πλέον μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων οὔτε πόλεμοι οὔτε διχόνοιαι. Θὰ ἐγνώριζον ὅτι ὅλοι εἶναι τέκνα τοῦ αὐτοῦ πατρός, καὶ δὲν θὰ ἐστήνοντο πλέον παγίδες εἰς τὴν καλὴν πίστιν. Θὰ ἐσυλλογίζοντο τὰς φοβερὰς ποινάς, δι' ὧν ἡ θεία δικαιοσύνη θὰ τιμωρῇ τοὺς δολοφόνους τῶν ψυχῶν, αὐτή, ἣν οὐδὲν διαφεύγει, οὔτε τὰ ἐγκλήματα τὰ διαπραττόμενα εἰς τὸ σκότος οὔτε αἱ πλέον μυστικαὶ σκέψεις.

Δὲν θὰ ὑπῆρχον πλέον ἀπάται οὔτε ἁρπαγαί. Εὐπειθεῖς εἰς τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ οἱ ἄνθρωποι, ἀρκούμενοι εἰς τὸ ὀλίγον, περιοριζόμενοι εἰς τὸ νὰ κάμνωσι χρῆσιν ἐκείνου, ὅπερ τοῖς ἀνήκει, θὰ προὐτίμων πλούτου ὀλίγον ἀσφαλοῦς καὶ φθαρτοῦ τὰ μόνιμα καὶ ἄφθαρτα ἀγαθά. Δὲν θὰ συνέβαινον ταραχαί, αἵτινες βλάπτουσι τὸν κόσμον, ἂν ἀποκαθίστατο διὰ τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἱερὸς συνασπισμός, ἂν ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος ἔκαμνεν ὅ,τι σήμερον κάμνει ὁ χριστιανικὸς λαός.

Θὰ ἐπανήρχετο εἰς τὴν γῆν ὁ χρυσοῦς αἰών· θὰ εἶχεν ὁ κόσμος τὴν εὐτυχίαν μετὰ τῆς ἀθωότητος, τὴν εἰρήνην, τὴν τρυφερὰν συμπάθειαν καὶ τὴν ἀμοιβαίαν ὑποστήριξιν, τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν σωφροσύνην. Δὲν θὰ ὑπῆρχε πλέον, εἰς ταύτην τὴν εὐτυχῆ τῶν πραγμάτων κατάστασιν, ἀνάγκη οὔτε τόσον διαφόρων καὶ τόσον πολλῶν κωδίκων, οἵτινες διευθύνουσι τὰς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων, οὔτε φυλακῶν καὶ ποινῶν, διὰ νὰ συγκρατῶσι καὶ περιορίζωσι τὸ ἔγκλημα, ἀφοῦ ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ θὰ ἐπήρκει εἰς ὅλα καὶ ἡ γλυκεῖά του ἐπίδρασις, εἰσδύουσα εἰς τὴν καρδίαν, θὰ ἐξηπλοῦτο εἰς τὰ ἤθη.

Ἐν Ἀθήναις ΣΤΑΥΡΟΣ Ι. ΤΗΛΙΑΚΟΣ.

Ο ΥΦΗΓΗΤΗΣ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ Κ. ΔΥΟΒΟΥΝΙΩΤΗΣ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΝ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΟΓΙΚΗΝ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου).

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ, ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ, Η ΤΕΛΕΙΩΣΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΕΩΣ (σελ. 48—64).

Ἡ ἐν σελ. 51 ἀντίφασις εἶνε φαντασιώδης. Ἐν σελ. 300 τῆς Δογματικῆς ἀποκρούονται μόνον αἱ ὑπερβολαὶ περὶ τὴν ἀντίληψιν τῶν μυστηρίων, εἰς ἃς περιέπεσον οἱ ἐξαρτῶντες τὰ πάντα ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς πράξεως καὶ νομίζοντες ὅτι δι' ἁπλῆς ὁπωσδήποτε γινομένης ἐπαναλήψεως τῶν λέξεων ἐνεργοῦσι τὰ μυστήρια. Οἱ ὅροι, ἐξ ὧν ἐξαρτᾶται ἡ τελείωσις τῶν μυστηρίων, μνημονεύονται κατωτέρω ἐν σελ. 335.

Τὰ ἐν σελ. 367 περὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς σωτηρίας τῶν ἐκτὸς τῆς ἀληθοῦς Ἐκκλησίας, εὑρίσκει ἀντιφάσκοντα ὁ ἐπικριτὴς πρὸς τὰ περὶ μυστηρίων ὡς ἀκύρων ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας λεγόμενα. Βεβαίως ὁ διατεταγμένος φορεὺς τῆς θείας χάριτος εἶνε ἡ Ἐκκλησία, ἐκτὸς δὲ αὐτῆς δὲν ὑπάρχει σωτηρία. Ἀλλ' ὅτι εἶνε δυνατὸν (ὄχι βέβαιον) οἱ ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας, οἱ μὴ δυνάμενοι νὰ προσέλθωσιν ἐξ ἀγνοίας ἀκατανικήτου εἰς αὐτήν, νὰ κριθῶσιν ἐπιεικῶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ τούτου συνηγοροῦσι λογικὰ ἅμα καὶ θεολογικὰ ἐπιχειρήματα. Λογικῶς μὲν τὸ πρᾶγμα κρίνεται δυνατὸν διττῶς· Ἔνθεν μὲν ὁ Θεὸς ὁ ἐλευθέρως συστήσας τὰ μέσα τῆς χάριτος δὲν δύναται νὰ ὑποτεθῇ ὡς μὴ δυνάμενος νὰ ἐξεύρῃ ἄλλον τρόπον μεταδόσεως τῆς χάριτος αὐτοῦ· ἔνθεν δὲ οἱ ἀκουσίως καὶ ὑπ' ἀδήριτου ἀνάγκης τῇ πλάνῃ

προσκείμενοι καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ ἀναβλέψωσι πρὸς τὸ φῶς τῆς ἀληθοῦς Ἐκκλησίας **δυνατὸν** νὰ κριθῶσιν ἐπιεικῶς. Θεολογικῶς δὲ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Γραφῆς καὶ τῶν Πατέρων, ἠξίωσαν ἐπιφανεῖς θεολόγοι καὶ ἐκ τῶν Ὀρθοδόξων ὁ Γεττὲ ὅτι δι' ἐκτάκτου ἐνεργείας τῆς θείας χάριτος δύνανται νὰ σωθῶσιν οἱ μὴ δυνάμενοι νὰ ὑπερπηδήσωσι τοὺς τῶν ὁμολογιῶν φραγμούς. Τὸ αὐτὸ παρατηρητέον καὶ περὶ τῶν ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἐκκοπτομένων. Ὅτι βεβαίως ἡ Ἐκκλησία ἀποκόπτει τούτους, ἵνα μετανοήσαντες σωθῶσι δι' αὐτῆς, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία. Ἀλλ' ἐάν τις τῶν ἐκ τῆς Ἐκκλησίας ἀποκοπέντων μετανοήσας εἰλικρινῶς δὲν προέφθασε καίπερ ποθῶν νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν ἀληθῆ Ἐκκλησίαν, **ἀδύνατον** ἄρά γε νὰ συγχωρηθῇ ὑπ' ἐκείνου, ὅστις συνεχώρησε τῷ ληστῇ ἐν τῷ σταυρῷ; Ταῦτα πάντα εὑρίσκει ὁ ἐπικριτὴς ἀντιφάσκοντα καὶ οὐδεμιᾶς ἀναιρέσεως χρήζοντα!

Ἐν σελ. 276 ἀποκρούεται ἡ διάκρισις τῶν δογμάτων εἰς οὐσιώδη καὶ μή. Εἴρηται δὲ ὅτι «οἱ ἀποδεχόμενοι τὴν διάκρισιν ταύτην στεροῦνται τοῦ ἀνωτάτου κριτηρίου, δι' οὗ θὰ διασταίλωσι τὰ **οὐσιώδη** ἀπὸ τῶν **μή**». Ὁ Λυγκεὺς τῶν ἀντιφάσεων ἰδὼν ὅτι ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἔκφρασις «οὐσιώδη καὶ μή», καὶ ἀδιαφορῶν ἂν ταῦτα καλοῦνται οὕτω ἀπὸ τοῦ ὑποκειμένου αὐτῶν, ὡς ἀποδέχονται αὐτὰ οἱ ὑπέρμαχοι τῆς διαιρέσεως ταύτης, σημειώνει καὶ τοῦτο ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ἀντιφάσεων.

Ἐν σελ. 386 λέγομεν περὶ τῶν μετανοησάντων ὅτι οὗτοι, μὴ προφθάσαντες νὰ ἐκτίσωσι τὰς προσκαίρους ποινὰς τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν ἐνταῦθα, τιμωροῦνται ἐν τῷ καθαρτηρίῳ. Τοῦτο ἐπαναλαμβάνομεν συντόμως ἐν σελ. 430 μὴ ἔχοντες ἀνάγκην νὰ διασαφήσωμεν πάλιν τίνων μετανοησάντων αἱ ψυχαὶ μεταβαίνουσιν εἰς τὸ καθαρτήριον, ἀφ' οὗ τὸ ἐμνημονεύσαμεν προηγουμένως. Ὁ χρηστὸς ἐπικριτὴς τὸ καταλέγει ὡς ἀντίφασιν· ἂν δὲν πιστεύετε, ἀναγνώσατε τὰ ἐν τέλει τῆς σελ. 63 λεγόμενα.

Ἐν σελ. 288 λέγομεν ὅτι ἐκράτει ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ ἡ πίστις εἰς τὸ ἀλάθητον τῶν συνοδικῶν ἀποφάσεων καὶ δὴ καὶ μάλιστα τῶν οἰκουμενικῶν. Ὅτι συνοδικὰς ἀποφάσεις ἐννοοῦμεν τὰς τῶν τοπικῶν συνόδων τῶν ἀναγνωρισθεισῶν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, τὸ εἰπομεν ἐν τῷ οἰκείῳ μέρει ἐν σελ. 11 (**τῶν τοπικῶν, ὧν ἡ διδασκαλία ὡς τοιαύτη ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ οἰκουμενικῆς Συνόδου**), ἐκρίναμεν δὲ περιττὸν νὰ τὸ ἐπαναλάβωμεν, ἀρκεσθέντες εἰς τὰ περὶ τῶν οἰκουμενικῶν Συνόδων, ὧν ἄμεσος ἡ αὐθεντία. Κατὰ τὰ ἐν σελ. λοιπὸν 11 λεχθέντα, αἱ ἀποφάσεις τῶν τοπικῶν συνόδων εἶνε ἀλάθητοι οὐχὶ ἀμέσως, ἀλλ' ἐφ' ὅσον γίνονται δεκταὶ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ἐπικριτὴς ὑποκρούει «λέγοντες ὅτι ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ ἐκράτει ἡ πίστις εἰς τὸ ἀλάθητον τῶν συνοδικῶν ἀποφάσεων, καὶ ἀπορρίπτοντες τὰς Συνόδους τοῦ ιζ'. αἰῶνος ἀντιφάσκομεν **προφανῶς**!!» (σελ. 49). Ποία εὐσυνειδησία!

Ἀντιφάσεις ταχυδακτυλουργικαί. — Ἀντιφάσεις τινὰς πορίζεται ἰδίᾳ ὁ ἐπικριτὴς ταχυδακτυλουργῶν ὡς ἐν σελ. 49. 52 καὶ 63. Ἡμεῖς λέγομεν ὅτι πλὴν τοῦ βαπτίσματος καὶ τῆς εὐχαριστίας τὰ λοιπὰ μυστήρια **φαίνονται ἐστερημένα** ὕλης, τοιαύτης δηλ., ἣν ἔχει τὸ βάπτισμα καὶ ἡ εὐχαριστία, διὸ καὶ οἱ σχολαστικοὶ κατεγίνοντο νὰ ὁρίσωσι μετὰ θετικότητος τὴν ὕλην αὐτῶν, οἱ μὲν ταύτην, οἱ δ' ἐκείνην ἐκδεχόμενοι. Ὁ δὲ ἐπικριτὴς παρατηρεῖ: «ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία **ὕλην** καλεῖ οὐχὶ μόνον ὑλικόν τι ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπίθεσιν τῶν χειρῶν, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν δὲ ταύτην οὐδὲν τῶν μυστηρίων στερεῖται ὕλης» (49). Ἐννοεῖται ὅτι δὲν πρόκειται ἂν ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην ἔχωσι τὰ μυστήρια **ὕλην**, ἀλλ' ἂν ἔχωσι τοιαύτην ἀναμφισβήτητον, οἵαν καὶ ἐν οἴῳ λόγῳ ἔχει τὸ βάπτισμα καὶ ἡ εὐχαριστία (ἐντεῦθεν **φαίνονται ἐστερημένα** λέγομεν). Τοῦτο βέβαια δὲν εἶνε ἀληθές, ἀφ' οὗ ὁ προσδιορισμὸς τῆς ὕλης αὐτῶν ἐγένετο ὑποκείμενον τόσων ἐρίδων καὶ διαφωνιῶν.

Ἐν σελ. 52 ἡ ταχυδακτυλουργία γίνεται ὡς ἑξῆς: ἡμεῖς λέγομεν ὅτι ἡ συνοπτικὴ ἔκφρασις τῶν πρὸς σωτήριον μετάληψιν τῶν μυστηρίων προσωπικῶν ὅρων εἶνε ἡ «**παθητικὴ δεκτικότης**». Πῶς ἐννοοῦμεν αὐτὴν λέγομεν ἀμέσως ἐπάγοντες· «**ἡ παθητικὴ αὕτη δεκτικότης ἐνυπάρχει μὲν ἐν τοῖς νηπίοις ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῆς βουλήσεως καὶ πάσης προσωπικῆς ἁμαρτίας, ἀποτελεῖται δὲ ἐν τοῖς ἐνήλιξιν, ἂν οὗτοι συνειδῶσι μὲν τὸ χωρίζον αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ χάσμα τῆς ἁμαρτίας, ποθήσωσι δὲ τὴν ἀντίληψιν τοῦ Θεοῦ, εἰς ὃν πιστεύουσιν ἀληθῶς**» (311). Δὲν θεωροῦμεν λοιπὸν τὴν παθητικὴν δεκτικότητα, ὡς ἀποκλείουσαν τὴν ἐν τῇ μετανοίᾳ συντριβήν, ἢ τὴν ἄλλην τῆς βουλήσεως πρὸς τὸν Θεὸν στροφήν, ἀλλὰ τοὐναντίον ὡς περιλαμβάνουσαν αὐτήν. Ὁ ἐπικριτὴς οὐδὲν σημειοῖ περὶ τοῦ πῶς ἀποτελεῖται ἡ παθητικὴ δεκτικότης καθ' ἡμᾶς, κριτικεύει δὲ εἰρωνευόμενος ὡς ἑξῆς: «κατὰ ταῦτα ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ γάμου π. χ. δὲν εἶνε ἀναγκαία ἡ συναίνεσις τῶν συζευγνυμένων, ἀρκεῖ μόνον ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ νὰ μὴ ἀνθίστανται ὡς πρὸς τὴν ἕνωσιν! Ἐπίσης ἐν τῇ μετανοίᾳ δὲν ἀπαιτεῖται συντριβὴ ἐσωτερικὴ καὶ ἀπόφασις νὰ μὴ ἁμαρτήσῃ τις, ἀλλ' ἁπλῆ παθητικὴ δεκτικότης τῆς χάριτος!». Ὅταν ὁ συγγραφεὺς ὁρίζῃ πῶς ἐννοεῖ τὴν **παθητικὴν δεκτικότητα**, ὁ καλῆς πίστως κριτὴς ἢ μὴ ἀποδεχόμενος τὸ πρᾶγμα τὸ ἐλέγχει, ἢ ἀποδεχόμενος αὐτὸ ἐλέγχει τὴν ἔκφρασιν. Καὶ ὁ κ. Δυοβουνιώτης ὤφειλε δυοῖν θάτερον νὰ πράξῃ. Ἢ μὴ ἀποδεχόμενος τὸν ὅρον ὡς ἐξηγοῦμεν αὐτὸν νὰ τὸ εἴπῃ, ἢ ἀποδεχόμενος αὐτὸν καὶ μὴ θέλων νὰ ὀνομασθῇ «παθητικὴ δεκτικότης» νὰ τὸ εἴπῃ καὶ πάλιν, ἵνα λάβῃ ἐν ἑκατέρᾳ τῇ περιπτώσει τὴν προσήκουσαν ἀπάντησιν. Ὁ ὅρος ἔχει ἱστορίαν, ἣν ἀγνοεῖ ὁ ἐπικριτής.

Ἐν σελ. 49 ταχυδακτυλουργεῖ ὡς ἑξῆς. Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς ἔχων ὑπ' ὄψει τὰς πικρίας, δι' ἃς κατὰ τὴν Β' Οἰκουμενικὴν Σύνοδον παρῃτήθη τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως, λέγει ὅτι διὰ τῶν συνόδων δὲν αἴρονται τὰ κακά. Τοῦτο σχολιάζοντες λέγομεν ὅτι ἀληθεύει ἐν μέρει, καθ' ὅσον ἱστορικῶς ἀπεδείχθη ὅτι ἐκ πολλῶν συνόδων δὲν προῆλθεν ἡ προσδοκωμένη ὠφέλεια, ἤτοι ἡ εἰρήνη τῆς Ἐκκλησίας, ἅτε τῶν αἱρετικῶν μὴ ὑποτασσομένων εἰς τὴν αὐθεντίαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν συνόδων, ὧν τὴν σύγκλησιν πολλάκις ἐπεδίωκον οἱ ἴδιοι. Διὰ τῆς παρατηρήσεως ταύτης δὲν κηρύσσεται περιττὴ ἡ σύγκλησις τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων, αἵτινες ἠμπέδωσαν τὴν πίστιν νέας ἐκπτώσεις προλαβοῦσαι. Ὁ ἐπικριτὴς πρῶτον παρασιωπᾷ τὸ ὄνομα τοῦ ἐξενεγκόντος τὴν γνώμην ταύτην Πατρός· εἶτα δὲ συμφύρει ταχυδακτυλουργικῶς τὰ πράγματα, διὰ νὰ ἐπαγάγῃ τὴν παρατήρησιν «ἡ Ἐκκλησία ἔπρεπε νὰ ἀποφεύγῃ τὴν συγκρότησιν συνόδων ὡς συνεπαγομένων κακόν τι!».

(ἀκολουθεῖ) ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὸ Μ. Ι. Γαλανοῦ.— Ἑρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Μᾶρκον ἅγιον Εὐαγγέλιον, ὑπὸ Μ.Ι.Γαλανοῦ. Περιοδεία συνέχεια, ὑπὸ Παναρ. Χ. Δουληγέρη.— Ἰωσὴφ Λαμπόνε ἰατροῦ, ὁ ὑπνωτισμὸς καὶ ὁ πνευματισμός.— Οἱ ἅγιοι μάρτυρες Τιμόθεος καὶ Μαύρα, ὑπὸ Μιχ. Ι. Γαλανοῦ.— Ὁ Λακτάντιος περὶ τῆς ἐπιδράσεως τῆς θρησκείας ἐπὶ τῶν παθῶν.— Ὁ ὑφηγητὴς τῆς θεολογίας κ. Δυοβουνιώτης ἐξεταζόμενος εἰς τὴν δογματικὴν καὶ εἰς τὴν λογικὴν, ὑπὸ Χ. Ἀνδρούτσου.